Kerstnacht

door Ina van der Beek

Johanne aarzelt nog even, dan pakt ze toch de telefoon. Eerst Ruud maar bellen, daarna Rick. Haar vingers trillen een beetje als ze het nummer intoetst.
'Ruud de Jong,'
'Ja, Ruud, met ma. Alles goed bij jullie?'
'Ja zeker, bij u ook?'
'Ja, goed hoor.' Dat is de eerste leugen...
Even valt ze stil, dan gaat ze verder: 'Waar ik eigenlijk voor bel... het gaat over Kerst...,' weer aarzelt ze.
'Over Kerst?' herhaalt hij.
'Ja, ik ben niet thuis met de Kerstdagen. Ik heb besloten een paar dagen weg te gaan.'
Nu is het zijn beurt om stil te worden.
'Weg met de Kerst, u?' vraagt hij dan verwonderd. 'Waar gaat u naar toe?'
'Rietje, een oude schoolvriendin, heeft gevraagd of ik de Kerstdagen bij haar kom. Ze is ook pas weduwe geworden en ze voelt zich erg eenzaam. Dus ik wilde geen nee zeggen, vandaar. 24 december vertrek ik en de 27e kom ik weer naar huis. Dus jullie hoeven verder geen rekening met me te houden.' Heer, vergeef me mijn leugens...
'Maar de eerste Kerst zonder pa... U was van harte welkom bij ons geweest, dat weet u toch?'
'Ja, daarom juist.' Ze laat in het midden of dat op zijn eerste opmerking slaat of op zijn vraag.
'En Kerstavond dan?'
'Ja, dan ben ik al weg. Hadden jullie willen komen dan?' Even trilt er hoop in haar.
'Nou ja, nee, dat ligt natuurlijk moeilijk. Misschien...'
'Nou, daar hoef je dus niet meer over wakker te liggen.'
'Nou...'
'Ik ga neerleggen,' onderbreekt ze hem. 'Ik wil je broer nog even bellen. De groeten aan Nanda en de kinderen, hoor.' Ze luistert naar zijn groet en verbreekt de verbinding.
Bij Rick en Letty krijgt ze geen gehoor. Dan morgen maar, ze gaat nu naar bed, ze is doodmoe.

Maar in bed ligt ze nog lang wakker. Hoe heeft het toch zo ver kunnen komen, dat haar twee jongens elkaar niet meer willen zien? Als iemand dat een jaar geleden voorspeld zou hebben, zou ze het hebben weggelachen. Haar twee jongens ruzie? Onmogelijk!
En toch is het gebeurd.
Afgelopen voorjaar, net voor Pasen, is Henk, haar man, plotseling overleden. De jongens en hun vrouwen stonden, ondanks hun eigen verdriet, als een veilige muur om haar heen. Ze hielpen haar te regelen wat geregeld moest worden, er kwam opeens zo veel op haar af!

Een paar maanden daarna, toen ze weer een keer bij elkaar waren, had Johanne gezegd: 'Jongens, het lijkt me goed dat jullie alvast wat van pa krijgen. Waarom zouden we daarmee wachten tot ook ik er niet meer ben? Het is denk ik fijn voor jullie al een mooie herinnering aan hem en jullie ouderlijk huis te hebben.'

Ze had gewezen op de antieke statenbijbel, die al generaties lang in de familie is. Daarnaast lag een andere, ook oude Bijbel, een paar maatjes kleiner maar ook met koperen beslagen. 'Twee familiestukken, jullie moeten onderling maar uitmaken wie welke bijbel meeneemt.'
Dat had ze nooit moeten zeggen...

Ruud, als oudste, vond dat hij recht had op de Statenbijbel. Maar Rick, die Hendrik heet zoals zijn vader en zijn opa, dacht daar anders over.
En wat eerst een kleine onenigheid leek te zijn, groeide binnen de kortste keren uit tot een verwijdering tussen de broers. Nu willen ze elkaar zelfs niet meer zien en spreken.
De twee oude bijbels liggen nog op hun plek in de voorkamer.
Een paar maanden geleden heeft ze tegen allebei gezegd: 'De Bijbels blijven daar liggen tot het weer Pasen is. Als jullie het eens worden, mag je ze samen komen halen. Als het Pasen geweest is en ze liggen er nog, dan geef ik ze aan de dominee. In de hal van de kerk is die mooie vitrine, daar zullen ze best passen.'
En ze meent het, ze wil niet dat na haar dood die twee elkaar opnieuw en heftiger in de haren zullen vliegen. Het is zo al erg genoeg: ruzie om een bijbel! Ze had gehoopt dat het dreigement zou werken, maar ze hebben nauwelijks gereageerd, stijfkoppen!
Johanne draait op haar andere zij, ze moet zien dat ze in slaap valt, al dat tobben heeft geen zin. Maar ze voelt zich vanavond dubbel bezwaard, nu vooral over de leugens die ze haar zoon heeft verteld.

Nu is het 24 december. De jongens weten niet beter of hun moeder is vertrokken naar het oosten van het land, waar vriendin Rietje woont. Rietje... ze heeft in geen twintig jaar contact met het goede mens gehad. Haar schoondochters hadden beiden gevraagd om het adres van de vriendin, 'voor als er iets was'.
'Het is in Dieren, wat heb je aan een adres? Jullie hebben mijn telefoonnummer toch?'
had ze geantwoord. 'Ik zal mijn mobiele telefoon deze keer echt aanzetten.'

Johanne beseft dat haar leugen verstrekkende gevolgen heeft. Ruud woont tien kilometer verderop, maar Rick woont in hetzelfde dorp als zijn moeder. Ze kan dus deze dagen nauwelijks naar buiten. En wat het ergste is, ze kan met Kerst niet naar de kerk. Dat heeft ze zich van te voren niet gerealiseerd.
Maar ze was het gezeur zo zat wie welke Kerstdag bij haar zou komen. En vooral: wat ze zouden doen met Kerstavond.

Kerstavond... een traditie van vele jaren. Ieder jaar gingen ze allemaal hier in het dorp naar de kerk en na afloop van de dienst kwamen ze hier in huis samen. Zeker toen de kleinkinderen ouder werden en hun eigen plan trokken voor de twee kerstdagen, werd het puzzelen tussen allerlei schoonfamilies.

Maar Kerstavond waren ze altijd hier. Henk of een van de jongens speelde Stille Nacht op de piano, terwijl zij warme chocolademelk klaarmaakte en de zelfgebakken tulband in plakjes sneed. De stem van Henk, die de woorden van het lied meezong. Een krachtige bas had Henk, zelfs toen hij al ouder was.

Nu had eerst Ruud en later Rick bij haar terloops geïnformeerd of ze 'nog meer bezoek' zou krijgen die avond, want in dat geval... Dit leugentje had haar de enige uitweg geleken.
Ze wilde niet kiezen tussen haar jongens.
Niet op deze Kerstavond, die zoveel zoete herinneringen meebracht aan eerdere jaren, samen met haar geliefde man.

Nee, daarbij was geen ruimte voor ruzie. Dan maar liever alleen.
Ze gaat vroeg naar bed, ze ligt al lang in het donker als ze de kerkklokken hoort luiden. Verdriet houdt haar uit de slaap. Gemis, pijn, herinneringen...
Vorig jaar was alles nog goed. Henk was er nog, de kinderen en kleinkinderen.
Vrede in huis en vrede in haar hart. Dankbaarheid voor het Kind dat gekomen was.
De Redder der wereld. Het wonder van de Kerstnacht.
Nu is dat wonder, die vrede, ver te zoeken.

Johanne is in een onrustige slaap gevallen. Als ze wakker wordt, kijkt ze op de wekker naast het bed. Tien minuten voor middernacht. Stil blijft ze op haar rug liggen, onmiddellijk komen de verdrietige gedachten weer terug. Hoe kan het toch, die twee jongens, vroeger altijd de beste maatjes. En nu?
Stil... wat hoort ze?

Buiten is het hard gaan waaien, de wind laat het dakraam op zolder klapperen. Laat maar, ze mist de moed om op te staan.
De nacht heeft altijd andere geluiden dan de dag. Nu lijkt het of ze een deur hoort.
Vijf voor twaalf... De kerk is allang uit. Anders zouden ze nu beneden zijn met elkaar.
Vroeger dacht ze dat in de Kerstnacht de dieren konden praten.
Het wonder van de Kerstnacht. Dat had haar oudere zus haar verteld. Groot was haar teleurstelling toen de hoorde dat het een fabeltje was. Vroeger... ach...

Ze hoort weer een geluid, stemmen...
Dan de klank van een piano... Stille nacht, Heilige nacht...
Het lijkt op de stem van Henk, maar dat kan niet.
Een sterke mannenstem, bijgevallen door een tweede:
'Davids Zoon, lang verwacht'.

Henks lieve gezicht komt haar voor ogen… Er druppen tranen op het kussen. Henk is in de hemel, dat mag ze vast geloven. Is zij nu ook al in de hemel?
'Hij, der schepselen Heer…'
Nu wordt het weer stil.
Dan valt er een deur dicht. De voordeur, ze weet het zeker.
Inbrekers? Inbrekers die piano spelen en zingen?
Zo snel ze kan stapt ze uit bed en loopt naar het raam. Ze schuift het gordijn wat opzij en kijkt de donkere straat in.

In het licht van de lantaarnpaal staan twee mannen, de ene draagt met twee handen een groot, vierkant ding. De ander heeft ook iets in zijn hand, het is kleiner.
Zijn andere, vrije hand legt hij op de schouder van de eerste man.
Johanne kan niet verstaan wat er gezegd wordt, maar het warme gebaar zegt genoeg.
Dan lopen de twee samen weg, schouder aan schouder.
Johanne loopt terug naar haar bed, ze knielt neer.
Ook deze Kerstnacht heeft vrede gebracht.

Ina van der Beek

Ina van der Beek is een Nederlandse schrijfster. Naast familieromans, dagboekjes en gedichtenbundels, verschijnen er geregeld columns en korte verhalen van haar hand. Regelmatig brengt Ina ook kinderboeken uit. Over het schrijven zegt Ina: "Met mijn boeken hoop ik mensen een stukje leesplezier en ontspanning te brengen, maar ook wil ik graag laten zien, dat geloven in- en leven met God, een verrijking en steun in het leven is."

Ina heeft dit kerstverhaal speciaal voor Eva lezeressen geschreven.

www.inavanderbeek.nl